

God respons på gratis øko-tjek i Holbæk Kommune

Holbæk Kommune og Økologisk Landsforenings tilbud om frivillige omlægningstjek har ført til, at **mere end 50 landmænd i kommunen nu overvejer at lægge om til økologi**. I 2021 kan økologiforeningen tilbyde andre kommuner gratis omlægningstjek.

TEKST /

PETER
NORDHOLM
ANDERSEN

Redaktør,
Magasinet
Økologisk,
Økologisk
Landsforening

-I virkeligheden rækker vores muligheder som kommune ikke så langt - men her er en god historie om, hvad man kan gøre ad frivillighedens vej og ved at inspirere vores landmænd.

Sådan lyder det fra Morten Marcher, der leder kontoret for Natur, Miljø og Vand under Erhverv, Plan og Miljø i Holbæk Kommune.

Råstoffet under den gode historie er, at Holbæk Kommune i sidste halvdel af 2020 har arbejdet sammen med Økologisk Landsforening om at udføre i alt 88 såkaldte omlægningstjek.

Et omlægningstjek består i et besøg af en landbrugsfaglig økologikonsulent, som sammen med landmanden gennemgår gårdens produktions- og afsætningspotentiale i en økologisk version.

Økologisk Landsforening har fået finansieret omlægningstjekene via Fonden for Økologisk Jordbrug. Og den faglige rådgivning er gode kort i den kabale, Morten Marcher er sat til at få til at gå op,

når det kommer til samspillet mellem landbrug og hensynet til natur og drikkevand.

KOMMUNEN FÅR TILFØRT KOMPETENCER

Med egne ord er Morten Marchers opgave i overskriftsform, at Holbæk Kommune vil udfase pesticider hos erhverv og borgere.

-Dels har vi en bunden opgave i forhold til de landbrug, der befinder sig i de Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO), men derudover - hvad kan vi så gøre mere som kommune? Her er omlægningstjekkene et virkemiddel, siger Morten Marcher og fortsætter:

-Det har været fint at have en ekstern part på med viden på økologiområdet, som vi ikke selv har. En part, der har kompetencerne til at rådgive den enkelte landmand. For os som kommune er det rigtig fint, at vi på den måde kan inspirere og være med til at vise en vej.

Da samarbejdet blev besluttet af kommunalbestyrelsens udvalg for Klima og Miljø i juni 2020 sagde udvalgets formand og viceborgmester, John Harpøth, også i en pressemeddelelse:

-Det økologiske forbrug vokser, så for mange landmænd kan det være en god mulighed at lægge om til økologisk drift. Det vil vi gerne fra Holbæk Kommunes side støtte op om. Øget økologisk drift harmonerer nemlig også med vores målsætning om en mere grøn og bæredygtig kommune, da det bidrager til mere biodiversitet, beskyttelse af grundvandet og en udvidelse af det lokale udbud af økologiske produkter.

Foto: Peter Nordholm Andersen

Jens Peter Hermansen hjælper sammen med flere andre økologikonsulenter fra Økologisk Landsforening kommuner og vandværker/-selskaber med at gennemføre omlægningstjek i hele landet - og dermed sikre rent drikkevand, mere natur i agerlandet og en positiv erhvervsudvikling. Tlf.: 61974910. Mail: jph@okologi.dk.

FRIVILLIG DIALOG ER HELT CENTRAL

Jens Peter Hermansen fra landbrugsafdelingen i Økologisk Landsforening forklarer, at foreningens økologikonsulenter hvert år besøger 150-200 landmænd for at lave et omlægningstjek, og at foreningen har arbejdet sammen med mere end 30 kommuner.

-Vi kigger på den enkelte bedrift gennem landmandens øjne. Hvad vil det betyde for lige præcis denne ejendom, denne landmand at lægge om til økologi?, forklarer Jens Peter Hermansen, der understreger, at besøget og dialogen altid er frivillig og uforpligtende.

Morten Marcher forklarer, at man i kommunen lavede et udtræk fra GIS-systemet, og at de besluttede at kontakte landbrug med mere end 2 hektar jord for at tilbyde dem et gratis besøg af en økologikonsulent. Det takkede 88

Økologikonsulent Lars Lambertsen fra Økologisk Landsforening under et omlægningstjek hos en landmand i Viborg Kommune - en af de mere end 30 kommuner, Økologisk Landsforening har samarbejdet med om at tilbyde frivillige omlægningstjek.

landmand ja til. De 88 landbrug svarer til et areal på i alt 2828 hektar.

Ifølge Jens Peter Hermansen er der mange plante-producenter blandt de 88 landmænd i Holbæk Kommune. Derfor har rådgivningen typisk handlet om afsætningsmulighederne i det økologiske marked – som generelt kun går én vej: Fremad. I dag har Danmark faktisk verdens højeste andel af økologi i detailhandlen. Omkring 12 procent af alle varer, der sælges, er økologiske.

OVERRASKENDE GOD RESPONS

Morten Marcher er i gang med at udarbejde et orienteringspunkt om samarbejdet til kommunens udvalg for Klima og Miljø. Meget tegner til, at punktet får en positiv overskrift. Opfølgningen fra Økologisk Landsforening viser nemlig, at mere end 50 af landmændene nu positivt overvejer at lægge om. Eller omkring 60 procent af de besøgte landmænd.

Ifølge Jens Peter Hermansen er det tal "overraskende højt" i forhold til, hvor mange der normalt er positive for en omlægning efter et besøg.

Morten Marcher er også positivt overrasket, men han påpeger, at man nok aldrig præcist kan sige, hvor mange af de i alt 88 landmænd, som ender med at lægge om efter besøgene af økologikonsulenterne fra Økologisk Landsforening.

Som Jens Peter Hermansen siger det:

-Nogle går i gang med det samme, og andre har økologi med i tankerne fremadrettet. Samtidig er det en anledning til at afsøge muligheder, når landmanden planlægger bedriftens fremtid.

Han forklarer, at det kan være vidt forskelligt, hvor landmændene er, når økologikonsulenten besøger dem. På mindre ejendomme, hvor landbruget ikke er hovedindtægten, og hvor de måske allerede har overvejet økologien, kan beslutningen om at lægge om være meget lettere, end når der er tale om et fuldtidslandbrug.

-Det helt centrale er, at landmændene får noget reelt fakta, så de kan tage en beslutning på et oplyst grundlag. Der når vi sjældent til i løbet af selve besøget, når der er tale om et fuldtidslandbrug. Det kræver, at der efter besøget laves økonomiske beregninger – måske skal der indkøbes nye maskiner og så videre, forklarer Jens Peter Hermansen.

MIDLER TIL FLERE ØKO-TJEEK PÅ PLADS

Morten Marcher har været glad for samarbejdet med Økologisk Landsforening.

-Det er et fint eksempel på, hvordan man som kommune kan facilitere noget – uden man spiller en aktiv rolle i, hvordan landmænd driver deres erhverv, slår Morten Marcher fast.

Han forklarer, at kommunen står foran at indgå et samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening om at blive Klimakommune Plus.

-Der vil det også være afgørende, at vi allerede har gjort en aktiv indsats i forhold til omlægning af landbrugsarealer til økologisk drift.

Jens Peter Hermansen oplyser, at Økologisk Landsforening har fået en ny bevilling fra Fonden for Økologisk Landbrug, der kan dække omkring 200 omlægningstjek i løbet af 2021.

Med andre ord: Dørene er vidt åbne for nye samarbejder om omlægningstjek med de danske kommuner samt interessenter på drikkevandsområdet ■

6 TRIN: MODEL FOR OMLÆGNINGSTJEEK FRA FØRSTE OPKALD TIL UDFYLDT ØKO-AUTORISATION

1. KONTAKT TIL LANDMANDEN

Kommunen har udvalgt en gruppe af landmænd, for eksempel med marker over drikkevandsressourcer. Landmændene får et tilbud om et gratis, frivilligt omlægningstjek i deres e-boks. Et bureau ringer rundt og følger op. Er landmanden interesseret, får bureauet grunddata om ejendommen, og de aftaler en dato, hvor en økologikonsulent kommer på besøg.

2. ØKOLOGIKONSULENTEN BANKER PÅ

Sammen med landmanden tager konsulenten ofte en rundtur i marker og tilhørende driftsbygninger. Eller på gartneriet. De taler om, hvad der skal til, hvis lige præcis denne produktion skal omlægges til økologi, for eksempel hvad angår ukrudtsbekæmpelse. Hele tiden med udgangspunkt i landmandens hverdag.

3. I DYBDEN VED KØKKENBORDET

Ud fra Økologisk Landsforenings inspirationsmappe taler de om, hvad økologireglerne vil betyde for landmanden. For eksempel hvad angår gødning, hvordan det vil være anderledes for ham at holde sine dyr osv. De vil ofte også tale om omlægningstid, økonomi og økologitilskud set ud fra landmandens bedrift.

4. LANDMANDEN TYGGER PÅ DET

Konsulenten sender et referat med de centrale overvejelser, landmanden nu skal gøre sig. Det kan f.eks. være tilpasninger i maskinparken, hvordan landmanden skaffer husdyrgødning eller evt. skal ommøblere i stalden, hvis der er tale om en husdyrproduktion.

5. BUREAUET FØLGER OP

For de fleste landmænd kræver det en god analyse af f.eks. økonomien samt nærmere tanker om ændringerne i hverdagen, før de vælger, om de vil omstille produktionen til økologi. Efter nogle uger følger bureauet op: Mangler landmanden nogle data i sit beslutningsgrundlag? Han vil ofte også blive spurgt, om han har gjort tanker om, hvorvidt en omlægning er mulig inden for 1-2 år?

6. LANDMANDEN LÆGGER OM

Mange landmænd vælger at blive økologer efter et omlægningstjek – ofte er den gode markedssituation for økologiske produkter en motivationsfaktor. Når landmanden har fået svar på en autorisationsansøgning fra Landbrugsstyrelsen, går han typisk til sin rådgiver for at få hjælp til den endelige omlægningsplan. Der kan gå op til 36 måneder, før produktionen er helt omlagt, afhængig af produktionsgrenen.